

Publicerad 29 jun 2008 21:32

Trä gör Växjö till grönaste stan

VÄXJÖ.. I början på 1980-talet var Växjö först i världen med att använda träflis i fjärrvärmens. Sedan dess har man målmedvetet satsat på klimatvänliga lösningar som nu lockar besökare från hela världen.

- **WELCOME TO THE** greenest city in Europe, säger Växjös moderata kommunalråd Bo Frank.

Framför honom sitter ett trettiotal åhörare och lyssnar när stadens politiker, tjänstemän och forskare lägger ut texten om Växjö som grön förebild.

De får veta att kommunen mellan 1993 och 2006 minskade sina koldioxidutsläpp med 30 procent och att ambitionen är att minska dem med ytterligare 20 procent fram till 2010. Den genomsnittliga Växjöbons utsläpp ligger nu strax över tre ton, jämfört med världssnittet på fyra ton. Samtidigt har invånarnas inkomster ökat med 50 procent sedan 1993 - koldioxidbantningen till trots.

DAGENS BESÖKSGRUPP FRÅN ett universitet i Minnesota verkar mäkta imponerad. Det var säkert också den franska nyhetsbyrån AFP och den polska fyrtiomannadelegation som var här tidigare i veckan. Samt de tjugo kineser och tjugotvå kommunaltjänstemän från irländska Cork som var här veckan före det.

Speciellt kineser verkar ha fått upp ögonen för gröna Växjö. Hittills i år har tretton delegationer varit här. Inte undra på att Växjös politiker och tjänstemän lyser av självförtroende.

- Vi funderar faktiskt på att starta ett separat bolag som kan ta betalt för all den kunskap vi delar med oss av, berättar miljöstrategen Sarah Nilsson.

ATT VÄXJÖ NÅTT detta världsrykte kan delvis förklaras med att staden i ett BBC-reportage i fjol utnämndes till Europas grönaste.

Det hela började 1980. Precis som de flesta andra oljekonsumenter tvingades det kommunala fjärrvärmebolaget Växjö Energi åse hur oljepriserna rusade i höjden i skuggan av kriget mellan Irak och Iran. Men när många andra energibolag gick över till stenkol, fick kraftverkschefen Ulf Johnsson och hans kolleger en idé: Varför inte pröva med något förnyelsebart bränsle i stället?

- Vi visste att finnarna använde torv, men det bedömdes ta för lång tid att få fram, så vårt val föll på träflis, berättar han.

Ganska snabbt stötte man på patrull.

- Skogsägarna konstaterade att de inte hade någon träflis. De sa: Gå hem och glöm det där!

Hela den biobränslerevolution som Växjö stod i begrepp att starta kunde ha slutat där. Men till slut hittade man ett bolag som kunde få fram flis från skogsavfall.

REDAN 1983 HADE Växjö mer flis än olja i pannorna. Det året byggdes också värmeverket om till ett kraftvärmeverk, som förutom värme också kunde producera el. Tjugofem år senare finns renodlade kraftvärmeverk i 33 av Sveriges kommuner. Till detta kan läggas drygt 210 värmeverk med olika typer av skogsavfall som dominerande bränsle.

Nu vandrar Växjö vidare mot nya djärva klimatmål. I våras lämnade den lokala klimatkommissionen sin slutrapport med en rad förslag till energibesparingar. För en månad sedan startades en webbtjänst där invånarna dag för dag kan följa sin elförbrukning och tävla med sina grannar. För två veckor sedan invigdes ett nytt nätverk av cykelbanor runt staden. Och snart är de två vackra höghusen vid Välle broar helt färdiga - ett av flera energisnåla byggprojekt som på senare år genomförts i staden.

UNDER EN RUNDVANDRING på bygget med den amerikanska universitetsklassen berättar projektledaren Erland Ullstrand om hur svårt det var att hitta ett byggföretag som var berett att uppföra dessa två åttavåningshus - helt i trä.

- Alla sa att det var omöjligt, men till slut fick vi tag i ett litet norrländskt bolag. Nu när vi ska bygga vidare vill plötsligt alla byggjättar vara med, säger han.

Efter att ha fått veta att husen är både stabila, har god brandsäkerhet och orsakar betydligt mindre koldioxidutsläpp än hus byggda med betongstomme vandrar de unga amerikanerna ut i den småländska sommargrönskan.

Forskarstudenten Alissa Rath har dragit en slutsats av dagens studiebesök:

- Om amerikanska städer kunde göra detta skulle vi inte behöva bomba sönder andra länder för att komma åt vårt bränsle.

Jan Malmberg, jan.malmberg@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.